

Krönikören

Rasmus Klocklång

Om Moderat
nån-annan-ism

SID 7

Kulturen

Med skammen som
affärsidé

SID 12-13

Vecka 50 2021

pris **15 kr** **SWISH 1 235 393 053**

STRRRREJK!

Sedan 5 oktober strejkar 1400 arbetare på Kelloggs fabriker i Michigan, Nebraska, Pennsylvania och Tennessee. De anställda i USA producerar alla företags kända flingor. Flingor som står på frukostborden över hela världen.

Sid 5

A-KASSAN: Därför har den bara sänkts i 20 år

Sid 4

EL-KRIS: Varför har priset gått upp så mycket?

Sid 6

SUDAN: "Ingen makt åt kuppmakarna!"

Sid 8-9

Den coole Andreas "Meinhof" Malm

Ulrike Meinhofs tyska Röda armé-fraktionen hann mörda 34 människor under 1970- och 80-talet innan terrorgruppen packade ihop. Nu är det dags att varna för en möjlig svensk motsvarighet, humanekologen och socialisten Andreas Malm. Det larmar Johan Hakelius i tidsskriften *Fokus* (1/12). Likt Malm, hävdar Hakelius, inledde Ulrike Meinhof sin terroristkarriär från

TV-sofforna innan hon slutligen greps i blodspåren av terrorn. Andreas Malm "envisas" visserligen ännu med att göra skillnad mellan våld mot människor och how to blow up a pipeline. Men hans "leninism" har inte varit så noga med den skillnaden, menar Hakelius och undrar varför riskfaktorer som Malm inte diskuteras mer. Och ger själv svaret. Malm har nämligen

samma fördel som Meinhof hade, coolheten. Den som kritiserar coola rebeller hamnar automatiskt i det småborgerliga töntlägret och "fular ut sig som en källborgerlig fjant". Hakelius' politiska omdöme må vara skrällt, men på viss självinsikt kan man inte klaga.

Håkan Blomqvist

Lika som bär om man får tro Johan Hakelius i *Fokus*.

Innerstadsvänstern har också klassintressen!

Väl rörelsen är i full gång och opinionsmätningarna landar ikapp med decembernederbörden.

Och om någon trend är verkligt tydlig är det att Vänsterpartiet blivit ett storstadsparti, med 18 procent i Stockholm (DN/Ipsos) och 19,5 i Göteborg (i SCB:s stora novembermätning, där V på allvar tar upp striden som andraparti med en kollapsande socialdemokrati). Och i centrala Malmö, runt Möllevångstorget har Vänsterpartiet sina fem starkaste valdistrikt i hela landet koncentrerade, med röstetal på mellan 41 och 46 procent. Unga vuxna, boende i storstad och med eftergymnasial utbildning är den grupp där V-stödet är som starkast. Har det då alltså blivit hippt att rösta rött, på samma sätt som det för några val sedan var rosa F!-röster eller dessförinnan var grönt?

I den (borgerliga) mediala debatten låter det ju gärna så – och det är lätt gjort att fastna i den fällan också som socialist. Att anklaga vänstern för att sakna klassförankring, att en v-röst handlar för mycket om värderingar och för lite om klassintressen. Att rösten är en värdemarkering av en välmenande, välutbildad, välmående inner-

LEDAREN # 50 2021

- Nya mätningar visar att innerstaden blivit röd
- Vänsterväljare förvandlas till naiva idealister
- Formulerar sin politik kring konkreta intressen

stadselit som inte drabbas av den verkliga verklighetens alla problem. Att rösta på vänsterblocket förvandlas i en handvändning till en samvetsröst för den som kan kosta på sig sådant, vilket förstås spelar in i en världsbild där vänstern kan avskrivas som bestående av verklighetsfrånvända idealister, i motsättning till högerens klarsynta realister. Verklighetens folk däremot vill ha hårda paket med reella effekter på reella problem, heter det gärna i både borgerliga ledartexter och när förment objektiva "experter" skall uttöka samtidens politiska tendenser.

Egentligen förhåller det ju sig precis tvärtom. Det är högerens politik som paketeras i en tankevärld styrd av symboler, signalvärden och identiteter. Gångvård och skjutningar är för de allra flesta statistik. Något som händer och som oroar, men som inte drabbar en personligen. I alla

de frågor som högern profilerar sig reduceras politiken till att markera, hävda en kulturs (ofta "den svenska") företräde framför andra, dra gränser, skicka signaler. Allt medan den verkliga makten ges bort till näringslivet. Men grön omställning, jämställdhet, jämlikhet och social utbyggnad är påtagliga, kännbara, mätbara frågor för människor som vill leva i ett värdigt och tryggt samhälle. Få faktorer formar våra liv så som bostadsmarknaden. Få processer är så konkreta som gentrifieringen av centrum och samhällets tillbakadragande i periferin (både den geografiska i glesbygden, och den sociala i betongförorten). Och i kampen för rimliga boendekostnader och försvar för den gemensamma välfärden finns det numera endast bara ett riksdagsparti med trovärdighet och det är Vänsterpartiet. Därför röstar stadsbor som inte är rika i växande grad V.

Att Miljöpartiet tappade sin ställning bland de unga innerstadsväljarna beror inte på något trendsifte i vad som är inne att bry sig om utan på att Miljöpartiet gång efter annan visat sig beredda att tumma på eller bryta mot alla sina grundprinciper för att få sitta kvar vid makten. Om V skulle göra likadant kommer väljarna hitta nya partier att rösta på, eller än värre helt ge upp tron på förändring.

Det är alltså lätt i teorin, det handlar bara om att identifiera, organisera och göra partipolitik av klassintressen. I praktiken är det förstås svårare, eftersom det handlar om att utmana ett helt system som numera försvaras av båda de politiska blocken. Ändå är det just detta Vänsterpartiet måste fortsätta göra. Bredda antalet intressefrågor och tillväxten bland landsbygdsväljarna kommer också ta fart. Så enkelt – och så svårt – är det. ■

Tornadons offer dog på jobbet

Uppemot hundra människor tros ha omkommit i spåren av den tornado som svepte genom den amerikanska Mellanvästern i helgen. Bland de döda fanns flera lagerarbetare som jobbade nattskiftet på en av e-handelsföretaget Amazons lagerbyggnader i delstaten Illinois, när byggnaden kollapsade i de hårda vindarna. En arbetsplatsolycka helt enkelt, och en olycka som kunde ha undvikits ifall arbetarna hade fått gå hem från jobbet och ta skydd i tid, vilket inte borde ha varit orimligt i och med att alla visste att tornadon var på väg. Amazons ägare, världens rikaste man Jeff Bezos, säger sig dock vara "hjärtekrossad" över händelsen.

PL

FOTO: DANIEL OBERHAUS

Svenska Freds: Spoti-FY!

Just nu sprids ett upprop från Svenska Freds för att bojkotta musiktjänstföretaget Spotify. Detta med anledning av att grundaren Daniel Ek valt att investera miljarder i det tyska bolaget Helsing, som säljer krigsmateriel och utvecklar AI för militära syften. Utvecklingen av AI går i en rasande takt, inte minst vad det gäller så kallade mördarrobotar. Svenska Freds jobbar inom den globala *Campaign to stop killer robots* för ett förbud mot mördarrobotar.

"Enskilda individers ställningstaganden, i synnerhet de med mycket makt, pengar och inflytande, har betydelse. Vi behöver fler privatpersoner och företag som använder sin makt mer konstruktivt", säger Agnes Hellström, ordförande för Svenska Freds.

PL

De stora problemen ligger bortom fylle-heilandet

Röran kring Ida Karkiainen är i grund och botten en storm i ett vattenglas, men det finns något betydligt allvarigare som tornar upp sig i bakgrunden. Det skriver Mikael Eriksson.

Låt oss vara ärliga. Har man en bakgrund i en svensk småstad och dess villervalla av subkulturer, eller bara i någon av de lite stökigare subkulturerna generellt, så är sannolikheten oerhört hög att man nån gång fylleheilat eller skrattat åt någon som gjort det. Det kan ha varit sarkastiskt, ett försök att vilja vara lite farlig eller så var det den där liraren som alla kände, som tyckte han skulle vara nazist, fast han egent-

ligen bara var en fåntratt och som ändå la av med tramset ett halvår senare. Är fylleheilandet en bra grej? Givetvis inte, men det är så det ser ut. Det vet de flesta av oss med arbetarklassbakgrund.

På samma sätt är det med sydstatsflaggor i raggarkretsar. Jag har själv en kort period varit inblandad i en raggarklubb där sydstatsflaggan förekom flitigt. Var syftet rasistiskt? Var rag-

garna i klubben rasister? Nej, givetvis inte. Hälften fattade nog inte ens grejen, de tyckte bara den var ball. Andra hälften tog av sig jackor och västar med flaggan när de skulle ner till Stockholm eller annan storstad "för där tror de ju man är rasist bara för man har rebellflaggan". Jag önskar av hela mitt hjärta att raggarkulturen kunde växa upp lite och skrota sydstatsflaggan. Men till dess min önskan går i uppfyllelse måste vi ändå inse att flaggans användande i sig, inte behöver betyda att de som viftar med den i den kontexten är en bunt rasister. Det är jobbigt och de borde skärpa sig, men det är inte samma sak som att de manngrannat hakar på Oscar Sjöstedt i skämt om att döda judar.

Så fylleheilandet och flaggan är i fallet Ida Karkiainen i grund och botten en icke-grej.

Men det finns ett annat problem, ett problem som faktiskt måste hanteras. Ett problem där också många av oss borde se oss själva i spegeln och se på hur vi själv agerar. Problemet för Karkiainen ligger i nutiden och hänger ihop med hennes snubbes band Raubtier. Bandet i sig är inte ett rasistiskt band, eller från White Power-kretsar. De är i grunden ett hårdrocksband som vill vara lite balla. Kruket är att bandets sångare och låtskrivare

faktiskt är ute och klafsar i det högerextrema träsket. På öppna forum har han bland annat spridit högerextrema konspirationsteorier om "globalisterna i EU" och annat högerextremt tankegods. Tankegods som faktiskt riktar udden mot politiker som Karkiainen. Tankegods som har sitt ursprung i antisemitism och totalitära högerideologier.

Det flesta av oss har säkert nån kontakt på Facebook eller liknande som sprider sån här dynga, men vad gör vi åt det? Kompisgänget i Raubtier har uppenbarligen inte reagerat och gjort nog. För det är sångarens klafsande i det totalitära högerträsket som gör att det är svårt att helt avfärda tramsanklagelserna som riktar mot Karkiainen.

För så länge hennes sambo har ett så nära samarbete och vänförhållande, som att vara i samma band som någon innebär, med någon som sprider högerextrema konspirationsteorier, så kommer det ändå dyka upp frågetecken runt Karkiainess förhållande till fylleheilandet och sydstatsflaggor. För hur seriöst är ett avståndstagande från rasism och högerextremism om ens sambo åker land och rike runt med någon som sprider högerextrem goja?

I ärlighetens namn, så är det ju inte ens Karkiainen som är huvudproblemet, utan de andra

Eftertanken

Mikael Eriksson

bandmedlemmarna som inte sätter ner foten gentemot sångaren. Situationen för Karkiainen hade också kunnat desarnerats på nolltid om hennes sambo när det började blåsa omedelbart tog tag i problemet, vilket han i skrivande stund ännu inte gjort.

För det är ett förbaskat daltande med högerextrema konspirationsteorier. Vi tittar för ofta åt andra hållet och låter folk hållas med nån sorts tanke om att "hen är ju schysst egentligen", och istället så blir det konspiracitiska yrandet bara extremare och extremare. Till den dag då den man en gång kände är som en främmande person, med ståndpunkter och haranger som är helt vansinniga.

Så är det något bra som ska komma ur den här röran runt Karkiainen så är det att jag hoppas, att vi ska lära oss att inte göra om Raubtiers misstag. Utan istället att vi ser till att ta tag i problemet när vänner eller bekanta börjar yra på om globalister och konspirationer, ta tag i det långt innan yrandet handlar om judiska rymdlasrar eller det orsakar regeringskris.

Mikael Eriksson

Resten av bandet borde sätta ner foten mot sångaren i Raubtier.

FOTO: BJÖRN OLSSON / BJÖRNPHOTO.SE

Imperialismens hämnd mot Assange

Detta har ingenting att göra med Julian Assanges personliga karaktär, självcentrering, misstänkta övergrepp, vanskötsel av sin organisation eller annat. Glöm allt sådant. Det brittiska domstolsbeslutet att öppna för överlämning av Assange till USA handlar om en enda sak: impe-

rialistisk hämnd och varning till journalister och visselblåsare världen över. Nåde den som avslöjar de västliga stormakternas terror, krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten! Då kommer du inte undan. Då väntar mångdubbla livstidsstraff.

Det var i oktober 2010 Wiki-

leaks med Julian Assange som talesperson lade ut nära fyra-hundratusen hemligstämplade dokument från USA:s krigföring i Afghanistan och Irak genom den största militära läckan i USA:s historia. Det handlade om "war logs", alltså den amerikanska krigsmaktens interna dagböcker över så kallade *Sigacts*, Significant Actions, från 2004 till och med 2009. Dessa innehåller alltifrån vardagliga händelser som skottlossningar och gripanden till våldsamma strider, tortyr och massakrer. Allt upplagt och sökbart på Diaries.Wikileaks.org.

Störst uppmärksamhet fick filmer från amerikanska strids-helikoptrar när de massakrerade kapituleringe irakiska soldater och civila på marken. Men här fanns också rapporter till amerikanska befäl om irakiska säker-

hetsstyrkors systematiska tortyr med elchocker, stympningar och avrättning av fångar utan amerikanskt ingripande för att stoppa dem. Och framförallt, genom analys av logböckerna kunde vidden av våldet i Irak efter den amerikanska invasionen räknas fram. Den amerikanska militärledningen hade som svar på anklagelser om civila irakiska förluster hävdade att sådan statistik inte förekom. Men genom logböckernas noggranna nedteckningar framkom att fler än 66 000 civila dödade mellan 2004 och 2009. Härtill kom nära 24 000 människor klassade som "fiender". Irakiska säkerhetsstyrkor hade förlorat över 15 000 man och USA med sina allierade drygt 3 700. Allt noga registrerat.

Redan när Julian Assange presenterade Wikileaks avslöjanden annonserade USA:s dåvarande utrikesminister Hillary Clinton

Opinion

Håkan Blomqvist

att straffet skulle bli obönhörligt och fick direkt stöd av sin brittiske kollega William Hague. Att Clinton var demokrat och Hague konservativ spelade här ingen roll. Imperialismens blod var tjockare än politikens vatten.

Efter över tio års jakt, isolering och fängelse tycks krigsförbrytarna – en gång så eniga om den Irakinvasion som kastade mänskligheten in i terrorismens epok – ha nått sitt mål. Domen kommer förstås att överklagas. Men ve de journalister, demokrater och visselblåsare som inte förbereder sig för vad som komma kan.

Håkan Blomqvist

Arbetsskador ökar i jul-e-handeln

En nästintill explosionsartad förändring i köpbeteende har skett bland konsumenterna under pandemin, då allt fler gör sina inköp via nätet. E-handeln ökade med nästan 40 procent sedan 2020, och ökningen fortsätter. Inför jul ökar dessutom pressen ännu mer på alla dem som jobbar i och kring branschen, vilket riskerar att leda till arbetsskador.

Enligt en aktuell rapport från Arbetsmiljöverket brister 8 av 10 e-handelsföretag i sina arbetsmiljörutiner. Arbetsmiljöverket har genomfört riktade inspektioner mot hela e-handelskedjan sedan 2019. E-handlare, lager, paketterminaler, utlämningsställen och transportföretag har undersökts. Resultatet är mycket oroande och det krävs ordentliga insatser av arbetsgivarna för att få bukt med problematiken, menar Erna Zelmin, generaldirektör på Arbetsmiljöverket.

– Det är väldigt allvarligt. Det handlar om människors hälsa på arbetet, säger hon till SVT. Bristerna handlar bland annat om belastning, tidspress och risk för olyckor och skador. Ofta beror problemen på okunskap, enligt Erna Zelmin. Belastningsproblematik kan orsakas av trånga utrymmen och avsaknad av hjälpmedel för lyft eller rullande hantering. Tidspress tvingar de anställda att hantera en stor paketmängd på kort tid. När det gäller truck-användning finns risk för olyckor, arbetssjukdomar och allvarliga skador. Myndigheten anser även att det saknas fungerande och grundläggande rutiner för att systematiskt förbättra arbetsmiljön.

Nya ambulanshelikoptrar kan inte flyga på vintern

De nya ambulanshelikoptrarna Airbus H145 riskerar problem vid kyla och snö. Därför är det flygstopp vid viss väderlek i bland annat Norrbotten, rapporterar SVT. Det finns fem helikoptrar av den aktuella modellen i Norrbotten, Dalarna, Värmland och Västerbotten. Enligt tillverkaren Airbus handlar det om ett filter som kan sluta fungera vid en viss väderlek. Därför har Svensk Luftambulans som flyger helikoptrarna beslutat om flygstopp.

FOTO: ASTIDOGO

– Vi ska rädda liv utan att riskera liv. Vi har därför fattat beslut om att våra ambulanshelikoptrar inte ska flyga när det är snöfall eller snörök, eller när temperaturen är under fem grader och det är hög luftfuktighet, som dis eller dimma, säger Henrik Johansson, AM Accountable Manager på Svensk Luftambulans.

Oväntat många hus har för hög radonhalt

Omkring 330 000 bostadshus i Sverige kan ha för höga radonhalter, visar en studie som Strålsäkerhetsmyndigheten låtit göra. Det är fler hus än vad man tidigare trott. I undersökningen har man utgått från mätningar i en databas med över 300 000 bostadshus. Överfört på hela landet pekar de uppmätta värdena på att omkring 330 000 bostadshus har en radonhalt som överstiger referensnivån, där åtgärder bör sättas in.

– I undersökningen har vi sett att det är betydligt fler hus, faktiskt 16 procent av alla småhus, som ligger över referensnivån. Det är lite anmärkningsvärt, säger Tomas Persson, utredare på Strålsäkerhetsmyndighetens enhet för utveckling av strålskydd och miljö, i ett pressmeddelande.

Det finns ett tydligt samband mellan halten uran i marken och radon i inomhusluften i småhus. Men även hus som står på lerrik jord, som tidigare inte betraktats som riskområde för radon, kan ha höga halter.

Svenska a-kassan har sänkts mest i hela EU

Ersättningsgraden i a-kassan har under de senaste 20 åren sjunkit mer i Sverige än i något annat EU-land. Det visar en ny rapport från TCO.

Med utgångspunkt i data från OECD har tjänstemännens fackliga centralorganisation, TCO, i rapporten *Svensk a-kassa allt sämre* sammanställt siffror för EU:s nuvarande 27 medlemsländer. År 2001 låg Sverige högt upp. Sedan dess har flera länder sänkt sina nivåer något medan andra har höjt dem. Tjeckien har höjt med hela 13 procentenheter, från 79 procent till 92 procent. Det är den klart största höjningen och landet är nu precis bakom Portugal och Luxemburg som toppar listan med 93 procent. Sverige däremot sticker ut åt andra hållet. Här har nivån sjunkit med hela 9 procentenheter, mycket mer än i något annat av länderna,

ner till 75 procent. Sverige ligger nu på plats 21 i EU.

Också i jämförelse med övriga nordiska länder är kurvan tydlig. År 2001 låg fyra av länderna på ungefär samma nivå medan Island släpade efter på 72 procent. Även i år har fyra av de nordiska länderna en ersättningsgrad på drygt 80 procent, men nu är det Island som är i topp och Sverige som har en mycket lägre grad än de övriga.

TCO poängterar att a-kassan ska vara en ”ekonomisk trygghet under tiden man söker jobb så att man kan hitta rätt jobb, inte bara ett jobb”. Därför vill de att den höjning av a-kassans nivåer

RAPPORT:

■ Rapporten finns att läsa på <https://permanentakassan.tco.se>

som tillfälligt gjorts under pandemin ska permanentas. Dessa ändringar innebär att det maximala beloppet nu ligger på 1 200 kronor per dag istället för 910 som tidigare under de första 100 dagarna, för att sedan trappas ned. Organisationen vill även att a-kassans tak indexeras så att det hänger med när priserna stiger.

En permanent höjning till 1 200 kronor per dag skulle enligt TCO innebära att fem av tio som arbetar heltid skulle få ut motsvarande maximala 80 procent av lönen i ersättning, medan det med dagens nivå endast är en av tio som uppnår det, skriver man på tisdagen i ett blogginlägg om rapporten.

Rasmus Klockljung

Varför har män och kvinnor olika syn på välfärdsstaten?

Hur skiljer sig män och kvinnor åt i sina attityder till välfärdspolitik och vad påverkar deras åsikter? Det undersöker en ny avhandling från Umeå universitet.

I sin avhandling *In his or her opinion?: the gender gap in attitudes toward the welfare state in Sweden and Europe* söker Mikael Goossen, doktorand i sociologi och vid Genusforskerskolan, Umeå universitet, svar på varför män och kvinnor skiljer sig åt i synen på en omfattande välfärdsstat. Både i Sverige och i övriga Europa kan man se att kvinnor och män ger uttryck för delvis skilda politiska uppfattningar, där kvinnor i allmänhet står något mer till vänster och män mer till höger i olika politiska frågor. Mikael Goossen undersöker en del av detta breda fenomen, nämligen könsskillnader i attityder till socialpolitiken.

Mikael Goossen använt sig av enkätdata från de svenska Välfärdsstatsundersökningarna och European Social Survey. I sin analys kan han visa att skillnader i mäns och kvinnors syn på

Mikael Goossen.

statens ansvar för olika välfärdsfrågor inte är något universellt fenomen, utan varierar mellan länder i Europa.

– Variationen i attityder i olika europeiska länder hänger samman med fördelningen av det obetalda hushålls- och omsorgsarbetet i länderna, samt den förda familjepolitiken. I länder som Sverige, som har en något mer jämställd fördelning av det obetalda arbetet, så skiljer sig mäns och kvinnors syn på statens roll i välfärdsfrågor mera kraftigt åt. I länder som till exempel Grekland, där män inte utför obetalt hushålls- och omsorgsarbete i samma utsträckning, så finns det knappt några attitydskillnader alls.

Resultaten av Mikael Goossens forskning visar också att svenska kvinnors och mäns attityder till sociala utgifter rörande bland annat vård, skola och omsorg inte bara påverkas av könstillhörigheten i sig, utan även av den känslomässiga betydelse som en person tillmäter sin könsidentitet.

– Intressant nog så kan detta samband, där könsstereotypa

attityder är vanligare bland personer som upplever att deras könstillhörighet utgör en särskilt viktig del av hur de ser på sig själva, bara observeras bland män. En möjlig tolkning av detta är att vissa män kan uppfatta en expansion av välfärdsstaten som ett potentiellt hot mot en traditionell mansroll. Detta i sin tur kan leda till en mer negativ syn på välfärdsstaten.

Välfärdsstatens utbredning har i Sverige sammanfallit med en rörelse bort från en manlig försörjarnorm, liksom en försvagning av mannen som norm för det sociala, ekonomiska och politiska livet - delvis som ett resultat av feministisk mobilisering kring dessa frågor inom ramen för olika välfärdsstatsreformer.

Intressant i sammanhanget är att sambandet mellan styrkan i könsidentifikationen och stereotypa välfärdsattityder inte alls återfinns i synen på välfärdsfusk – en samhällsfråga som, till skillnad från välfärd i allmänhet, inte debatterats utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Carmen Sandiego

Frukostflingorna i vrångstrupen

► Strejkvåg fortsätter att svepa över USA ► Facken sätter hårt mot hårt ► 1400 strejkande på Kellogg's riskerar avsked

Under Coronapandemins mest intensiva period jobbade arbetarna på storföretaget Kellogg's i USA sju dagar i veckan, 16 timmar varje dag. De hyllades som hjältar för att de höll produktionen igång. Men företaget vill inte betala för de övermänskliga arbetsinsatser det kräver av sina anställda. Därför har 1400 arbetare gått ut i strejk.

Strejken har pågått sedan 5 oktober på Kelloggs fabriker i Michigan, Nebraska, Pennsylvania och Tennessee. De anställda där producerar alla företags kända flingor. Flingor som står på frukostborden över hela världen.

En fackföreningsrepresentant säger till brittiska Guardian att de anställda på fabrikerna egentligen aldrig har ledigt. De kan jobba 130 dagar i rad, medan maskinerna är igång 28 dagar i sträck och vilar tre dagar. Arbetarna menar att företaget behandlar maskinerna bättre än de anställda.

Efter månader av bittra motsättningar mellan företaget och livsmedelsarbetarförbundet BCTGM, har Kellogg's nu meddelat att företaget tänker avskeda 1400 arbetare som strejkar. Detta sedan majoriteten av de anställda på företags fabriker röstade ner ett avtalsförslag som skulle ha inneburit tre procents löneförhöjning.

"Medlemmarna har talat. Strejken fortsätter", säger fackföreningsledaren Anthony Shelton till Guardian: "Facket kommer att fortsätta stötta våra strejkande medlemmar på Kellogg's till hundra procent.

Arbetarna anser att de förtjänar betydande lönehöjningar eftersom de rutinemässigt arbetar mer än 80 timmar i veckan och har hållit fabrikerna igång under hela Coronapandemin. Med tanke på det ökande kostnadsläget i USA är risken även överhängande att avtalsförslaget inte skulle innebära någon reel-löneökning överhuvudtaget. De strejkande protesterar även mot planerade nedskärningar, mot att företaget planerar att flytta jobben utomlands och mot ett nytt system som ger nyanställda lägre lön och sämre villkor.

Arbetarna kallar det "en kamp för vår framtid".

Kellogg's har meddelat att företaget tänker börja anställa permanenta ersättare för de arbetare som strejkar. Företaget har redan använt arbetskraft utifrån för att hålla fabrikerna igång under strejken. Flingor framför folk.

Chris Hood, chef för Kellogg's North America, säger till Guardian: "Vi har ett ansvar gentemot våra kunder och konsumenter att fortsätta erbjuda de flingor de känner och älskar."

FOTO: SHAWN T. MOORE

Strejkande från BCTGM i Lancaster, Pennsylvania, 27 oktober 2021.

Men det kan hända att företaget finner det svårare än väntat att få tag på tillräckligt många arbetare som är villiga att bli strejkbrytare.

Inte långt efter beskedet om att de strejkande på Kellogg's kommer att sparkas, kraschade företagets jobbsökarsajt. Detta efter att tusentals människor lämnat in fejkade ansökningar. I solidaritet med dem som strejkar.

För det är inte bara arbetarna

på Kellogg's som kräver förändring till det bättre. Arbetare reser sig på många håll i USA just nu. Trötta på år ut och år in av låga löner och dåliga villkor.

I juli strejkade 600 livsmedelsarbetare på en Frito-Layfabrik i Topeka, Kansas. I augusti gick 1000 arbetare ut i strejk på fem Nabiscofabriker utspridda över landet. På Deere & Company – världens största tillverkare

av maskiner och redskap för lantbruk, skogsbruk och entreprenad – gick 10 000 arbetare ut i strejk i oktober. De strejkade i över en månad och röstade ned flera förslag, tills de fick tio procents löneförhöjning och bättre förmåner.

Erbjudandet som arbetarna på Kellogg's röstade ner är det första de röstat om sedan strejken började.

Emma Lundström

Kraftmätning mellan Putin och Biden

Förra veckans digitala toppmöte mellan USA:s president Joe Biden och Rysslands Vladimir Putin hölls i allvarlig men vänskaplig ton. Bedömare i Väst menar att ett krig mellan Ryssland och Ukraina är nära förestående, efter att Ryssland under vintern har samlat militära styrkor vid sin gräns mot Ukraina. Utan tvekan rör det sig om en verklig styrkeuppvisning från den ryska sidan, som är missnöjd över att Ukraina fortsätter att förhandla om Nato-medlemskap, vilket Ryssland har förklarat att man inte tänker tolerera och som man även uppfattar som ett brott mot Minskavtalet från 2015 som förordar att Ukraina ska förbli alliansfritt.

Därför krävde Putin att Nato-förhandlingarna måste upphöra

genast och ville även få garantier från Joe Biden om att Ukraina aldrig ska bli medlem i Nato, samt att Nato inte ska placera ut missilbaser i Ukraina. Putin säger sig nu ha dragit en röd linje vid Ukraina och tänker inte tillåta Natos fortsatta expanderingsin på den ryska gränsen.

Även om den alarmistiska rapporteringen om en nära förestående rysk invasion av Ukraina av allt att döma är överdriven, är det trots allt inte omöjligt att Ryssland som en sista utväg bestämmer sig för att gå in i Donbass där de proryska utbrytarrepublikerna Donetsk och Lugansk ligger, för att försäkra sig om att åtminstone inte denna del av Ukraina faller under Natos kontroll, på samma

sätt som man annekterade Krim 2014 för att inte förlora den ryska flottbasen där. Något som i sin tur var en rysk reaktion på den av USA och EU backade Majdanrevolutionen i Ukraina 2014, som förde pro-västliga och nationalistiska politiker till makten i Kiev.

Precis som på Krimhalvön är en majoritet av befolkningen i Donbass ryssar som vill ha större självständighet från Kiev och därför skulle välkomna ett ryskt ingripande. En sådan eventuell annektering av Donbass skulle alltså inte bli speciellt svårt för Ryssland. Däremot skulle omvärldens reaktioner och nya sanktioner kunna bli mycket kostsamma.

Joe Bidens säkerhetsrådgivare

Jake Sullivan klargjorde efter toppmötet att USA och dess västallierade står beredda med en serie nya ekonomiska sanktioner mot Ryssland i samband med eventuella krigshandlingar mot Ukraina. Nya sanktioner som sägs vara mycket hårdare än de många sanktioner som redan är i bruk och på allvar skulle slå sönder den redan svaga ryska rubeln och frysa ut Ryssland helt från den internationella finansmarknaden. Däremot verkar Joe Biden i nuläget inte vara redo att skicka amerikanska soldater till Ukraina. Men Biden utesluter inte att andra närliggande Natoländer som Polen och de baltiska staterna kan skicka militär till Ukraina.

Trots den allvarliga tonen i diskussionerna och även om

Kommentar

Per Leander

toppmötet mellan Biden och Putin inte ledde till något konkret, uttryckte de båda presidenterna avslutningsvis en förhoppning om att USA och Ryssland snart ska kunna återupprätta normala diplomatiska relationer med varandra igen, efter att dessa under flera år ha gått på sparlåga med nedbantad ambassadverksamhet till ett minimum i respektive land. Möjligtvis är det som vi nu ser bara en kraftmätning mellan Putin och Biden inför en kommande avspänning.

Per Leander

Döms till fängelse för att ha separerat asylsökande par

Danmarks tidigare invandrings- och integrationsminister Inger Støjberg döms till 60 dagars fängelse för att hon år 2016 gav order om att åtskilja asylsökande par där den ena partnern var minderårig. Högsta domstolen har i måndagens dom tagit ställning till om den tidigare ministern är skyldig till att ha "initierat" och "upprätthållit" ett olagligt system, som separerade unga asylsökande par. Inger Støjberg döms för att med uppsåt ha brutit mot dansk lag. Syftet med beslutet att skilja minderåriga från sina myndiga partner var enligt Inger Støjberg att motverka barnåktenskap. Men ministrerns instruktion var att alla paren skulle åtskiljas, oberoende av misstanke om barnåktenskap eller inte. Totalt separerades 23 par. I de flesta var de båda parterna ungefär jämnåriga.

Inger Støjberg var fram till i början av året folketingsledamot för det liberalkonservativa partiet Ventsre. I februari, i samband med att folketinget röstade ja till riksrettsförfarande emot henne, lämnade hon partiet och hon är nu politisk vilde i parlamentet. Som invandrings- och integrationsminister förde hon en hård migrationspolitik. Hon låg bland annat bakom den uppmärksammade "smyckeslagen", vilken innebar att asylsökandes värdesaker och kontanter skulle konfiskeras för att bekosta uppehälle i Danmark.

Rättigheter till gigarbetare

Över fyra miljoner europeiska gig-arbetare kan få grundläggande rättigheter genom att det ställs tydligare krav på att företag som anlitar arbetare genom mobilappar tar sitt arbetsgivaransvar, enligt ett förslag från EU-kommissionen. En av de stora kärnfrågorna inom gig-branschen har handlat om att en rad av de så kallade plattformsföretagen – däribland matbudsbolag som Uber Eats, Wolt och Bolt – inte anser sig ha något ansvar som arbetsgivare för sina bud. Frågan har länge skapat stora konflikter mellan gigföretag och fackförbund i en rad länder. I Spanien beslutade högsta domstolen i fjol att matbuden ska räknas som anställda av gigföretagen. Även i Frankrike, Italien, Grekland och Portugal har lagarna skärpts. Målsättningen med det nya EU-förslaget är att klargöra att plattformsföretagen är arbetsgivare. Därmed kan arbetarna räknas som anställda och få grundläggande rättigheter som minimilön, semester, sjukersättning och olycksfallsförsäkringar.

– Det känns ju rätt så bra att man börjar titta på rättigheter för människorna som jobbar i de här verksamheterna, säger Magnus Falk, som är samhällspolitisk chef på Transportarbetareförbundet, till tidningen ETC. Han varnar dock för att det ändå kommer finnas sätt för företagen att kringgå systemet.

Torka hotar storstäder i Kina

Akut torka drabbar nu megastäderna i södra Kina, där Östra floden (Dongjiang) har mindre vatten än på decennier. Ur den tar såväl Kanton och Shenzhen som Hongkong mycket av sitt vatten. Provensen det handlar om, Guangdong, har över 100 miljoner invånare. Kantons styre beräknar att inflödet till Östra floden kommer att ligga på bara runt hälften av det normala långt in på våren. Orsaken är helt enkelt mindre regn. De låga nivåerna innebär i sin tur ökad risk för att saltvatten sipprar in i området från havet. De styrande vädjar till invånarna om att spara vatten. Östra floden ingår tillsammans med bland andra Pärlfloden (Zhujiang) i ett av Kinas största flod- och deltasystem.

FOTO: GOVERNMENT.RU

Brist på naturgas och EU:s energipolitik ger höga elpriser

Rörlägningsfartyget Solitaire installerar rörledningen till Nord Stream i Finska viken.

EU-ledarna blir alltmer bekymrade över energisituationen nu i vinter. Priset på naturgas har under hösten stigit upp till tio gånger det genomsnittliga priset för föregående år. Naturgas är de flesta EU-länders, och Storbritanniens, viktigaste uppvärmningskälla och den används även för att producera el.

Förklaringarna till energikrisen är flera. Den snabba ekonomiska återhämtningen efter den så kallade pandemikrisen har lett till stora ofinansierade investeringsplaner, till exempel i USA, vilket fått inflationen att ta fart, vilket i sin tur leder till stigande energipriser. Vintern 2021 i Europa var ovanligt kall vilket ledde till att EU-länderna tvingades minska sina gasreserver och lager kraftigt. Sommaren därefter blev ovanligt het och varm, vilket fick till följd att de många vindkraftverken inte snurrade som förväntats. Det ledde till att mindre el kunde produceras från vindkraft, varför naturgas fick användas för elproduktion.

Dessutom har kolkraften, oljeförbrukningen och kärnkraften minskat i EU:s energimix. Tyskland fasar ut kärnenergin efter Fukushima, Storbritannien har stoppat utbyggnaden av nya kärnkraftsreaktorer och i det kärnkraftberoende Frankrike har utbyggnaden stagnerat. Därför förlitar sig EU nu alltmer på kraftig utbyggnad av vindkraft, även till havs, och naturgas.

Men varifrån får då EU sin gas?

Tillgångarna i haven utanför Nederländerna, Skottland och Norge minskar. Så 30 till 40 procent av gasen kommer numera från Ryssland. Detta har skapat geopolitiska spänningar och friktion mellan Ryssland och Väst (USA och EU-länderna). Väst har anklagat Ryssland och Putin för att ha skapat gas-krisen och Joe Biden har beskyllt Ryssland för att vägra öka gasflödet genom transitledningarna i Ukraina.

Detta är beskyllningar som Ryssland skarpt vänder sig emot. Den sjätte oktober samlade Vladimir Putin berörda ministrar, guvernörer och chefer för de stora energibolagen till ett möte. Putin påpekade att Ryssland är ett stort land och självt en stor

förbrukare av energi och gas, och landet tvingades under den kalla vintern 2021 använda mer gas för uppvärmning och el. Dessutom minskar naturgasen i de gasfält i västra Sibirien och centrala Ryssland som levererat gas till EU genom Ukraina. Så Ryssland har mindre mängd gas att sälja till EU.

Putins reaktion har att göra med EU-kommissionen och EU:s oförsonlighet när det gäller pris-sättningen av gasen. Ryssland menar att EU självt hela tiden har velat exploatera de ryska gasfälten, så att Ryssland skulle bli ett "Nigeria i Nord".

EU:s agerande drivs av det tredje lagstiftningspaketet om EU:s marknader för elektricitet och gas, som också Sverige måste följa. Det tredje energipaketet öppnar upp för konkurrens när det gäller utvinning av gas. Men Putin och Ryssland är inte intresserad av konkurrensut-sättning. Gazprom är Rysslands statliga exportör av gas (men det finns flera privata företag som utvinner naturgasen), och Ryssland har under lång tid nekat utländska börsföretag – som verkar på en kortsiktig marknad – att leverera gas.

Gasledningarna drivs av Ryssland självt och gasen har hittills sålts på basis av långsiktiga kontrakt till EU. Om gasen skall betalas med priset på en kortsiktig spot-marknad, som EU vill, eller genom långsiktiga kontrakt, som Ryssland vill, är kärnan i konflikten.

De äldre av oss minns när elproduktionen i Sverige var nationell och vi hade stabila priser. Putin och Ryssland menar att EU-kommissionen och dess experter fullständigt har misslyckats med att förstå hur gasmarknaden fungerar. Gas är "inte som att handla med klockor, underkläder, slipsar

Kommentar

Jan-Erik Gustafsson

eller bilar, eller inte ens olja som kan lagras i tankar. Gas är annorlunda då det inte kan lagras på samma sätt (...) Jag har själv varit hos EU-kommissionen och talat med deras snobbiga experter, vilka föreslog att fasa ut långsiktiga kontrakt för kortsiktiga kontrakt", sade Putin på mötet den sjätte oktober.

Mötet berörde också gasledningarna genom Ukraina och Nordstream I och II. Ryssland har ett långsiktigt kontrakt att transportera gas via Ukraina fram till 2024. Putin var mycket tydlig med att något nytt kontrakt genom Ukraina kommer inte att slutas efter 2024. Putin sade att enligt det nuvarande kontraktet pumpar Ryssland 40 miljarder kubikmeter genom gasledningarna i Ukraina till EU per år, och för att något avhjälpa EU:s gaskris ökade Gazprom transiteringsvolymerna med åtta procent under de första nio månaderna 2021. Men gasledningarna genom Ukraina är omoderna och inte ekonomiska och tål inte att pumpa gas vid ett högre tryck. Däremot är Nordstream I och II nya och moderna rörledningar som kan leverera gas från Arktiska fält direkt till Tyskland. För Gazprom är det mycket billigare att skicka gasen genom de nya ledningarna och de kan spara cirka tre miljarder dollar per år för de aktuella volymerna.

Blir det en kall vinter får EU:s konsumenter betala priset. Med vårt fjärrvärmesystem som i stor utsträckning eldas med skogsrestråvara och sopor (även europeiska) har Sverige ett bättre utgångsläge. Men Sverige lyder under EU:s tredje energipaket och gemensamma energipolitik, som regering och riksdagspartier sagt ja till utan en allmän diskussion, vilket gör att EU:s energimarknadspriser nu spiller över på stigande marknadssatta el-priser i Sverige.

Jan-Erik Gustafsson

En längre version av artikeln är tidigare publicerad i Kritiska eu-fakta

NATURGAS:

■ Naturgas ger lägst utsläpp av koldioxid per energienhet jämfört med andra fossila bränslen. Däremot finns risker för annan klimatpåverkan. Naturgas består framför allt av gasen metan som har en klimatpåverkan som om den släpps ut är 34 gånger högre än för koldioxid.

Rasmus Klocklång
som anser att Irene
Svenonius bör avgå

Sidan 7

Den moderata nån-annan-ismen

I bara några få meningar lyckades Irene Svenonius i Ekots lördagsintervju stapla en rad bisarra påståenden ovanpå varandra:

– Jag såg ju varifrån det kom. Det är väldigt olyckligt när proffsdemonstranter går in i en helt vanlig demonstration som rör förbättringar i förlossningsvården. Det var vänsterkanten som kidnappade en del av framträdandet jag gjorde.

Hon är moderat och finansregionråd, och därmed den högsta politikern i Region Stockholm. Alltså är hon också den yttersta ansvariga för att förlossningsvården havererat i regionen, och det är därför som hon kritiserades hårt under demonstrationen som en mängd organisationer arrangerade vid landstingshuset i Stockholm den 16 november.

Jag var där och bevakade demonstrationen för Internationallens räkning, och aldrig förut har jag sett så många barnvagnsföräldrar på samma plats. Många andra av de närmare tusen deltagarna var gravida. Andelen som bar plakat var stor, och på de flesta av dessa bruna

kartongbitar som hölls upp stod budskap som visade att bäraren var barnmorska.

Och så fanns där några små vänstergrupperingar med sina plakat och flygblad, några dussin personer i utkanten. När Moderaternas twittrande kanslichef Gustaf Drougge efter att intervjun sänts ivrigt försöker försvara Svenonius postar han gång på gång ett bildcollage på ”kommunister, marxister och syndikalister” och hävdar att de är ”del av samma svans som attackerade Svenonius familj”. Jag förmodar att han syftar på när någon klottrade ”avgå” på hennes hus häromåret.

Av bara farten får han dessutom med ett gäng barnvagnsmorsor på några av bilderna, de som han inte låtsas om var där. Men demonstrationsinskolningen ska väl börja i tidig ålder, antar jag? Vad som däremot inte syns är de andra, många hundra deltagarna, eller ett enda av de handskrivna plakaten.

Så långt alltså ”proffsdemonstranterna”. För att ett faktiskt politiskt engagemang för i det här fallet förlossningsvården

hos ”de organiserade politiska motståndarna på vänsterkanten”, som Drougge uttrycker det, skulle kunna vara orsaken till att de var där verkar inte föresväva de moderata höjdarna.

Vad ska då de andra kallas? Nybörjardemonstranter? Många av dem var förmodligen ovana att demonstrera, men när förlossningsvården i regionen under många månader lett till närmast dagliga rubriker och debattartiklar om havererad arbetsmiljö med efterföljande sjukskrivningar, vårdskador och uppsägningar fanns ingen tvekan. Då skrek de högt.

Demonstrationen arrangerades av 22 organisationer. När representanter för ett dussintal av dem, däribland facken, barnmorskestudenter och patientföreningar, i sina tal vittnade om hemska upplevelser för födande med dödsångest och panik, och hur anställda inte hinner äta eller gå på toaletten under sitt arbetspass och är så få att de tvingas springa mellan flera födande, då steg slagorden och buropen utanför landstingshuset. Och visst hördes ett ”upp

till kamp!”, men det kom från Barnmorskeförbundets ordförande som avslutning på hennes tal. Knappast en av de kommunistiska ungdomar som Gustaf Drougge vevar om.

Men allt detta såg eller hörde inte Irene Svenonius, för hon var inte där. I stället dök hon upp en stund efter att demonstrationen avslutats och många hunnit gå därifrån, för att ta emot namnlistor med över 90 000 underskrifter som protesterade mot förhållandena. Detta var hennes ”framträdande”, och när hon mästrande upplyste de kritiska barnmorskorna och föräldrarna om att ”brukarundersökningar visar att mammorna är nöjda med verksamheten” följt av ett uppläxande ”jo, så är det faktiskt!” blev hon följaktligen utbuad. Av de som berörs allra mest av verksamheten – de som arbetar i den och de föräldrar som riskerar att en av deras livs viktigaste stunder slutar i katastrof på grund av underbemanningen.

Att kalla det för att ”proffsdemonstranter kidnappade framträdandet” är ett hån.

Så sent som dagen innan lördagsintervjun gjordes slog proffs till mot Svenonius igen, men denna gång i form av verkliga sådana, när skyddsombuden på Danderyds sjukhus anmälde förlossningsavdelningen till Arbetsmiljöverket. ”Vi behöver förändra arbetsmiljön här och nu! Vi kan inte vänta till 2023”, sade en av dem till Ekot.

Samma dag som jag skriver detta ser jag i dagens Facebookminnen ett inlägg från Moderaternas Twitterkonto från förra året. De ger en ordboksdefinition av hittepåbegreppet ”nånannanism”: ”Tendens att skjuta över ansvaret på andra. Det är alltid någon annans fel, någon annans ansvar”, står det.

Det skulle lika gärna kunna kallas moderatism.

Men oavsett hur mycket Irene Svenonius skyller på andra ligger ansvaret för situationen på henne och den övriga högerkoalitionen som styrt region Stockholm de senaste femton åren. Om inte annat lär hon bli påmind om det i nästa års valresultat.

Rasmus Klocklång

Vilka myndigheter ska vi ha?

För en tid sedan visade Uppdrag Granskning programmet *Pandemibankomaten* som handlade om Tillväxtverket. Denna myndighet som inrättades 2009 av regeringen Reinfeldt öste utan kontroll ut pengar över företag i coronastöd. Trots 1 200 tips på fusk utredde den bara ett mindre antal. Råd från polisen om tillvägagångssätt, som skulle göra det svårare att missbruka stöd, ignorerades helt. Det infördes till exempel inget krav på att den som undertecknade ansökan om pengar verkligen var den som hade förfoganderätt över företagets pengar.

Programmet visade en nyliberal myndighet vars verksamhet lämnar mycket övrigt att önska. Är det verkligen en myndighet som vi behöver?

Det går inte att undgå frågan: vilka myndigheter ska vi ha?

Kommentar

De statliga verken är myndigheter genom vilka regeringen i praktiken utövar politik. Varje år beslutar regeringen om regleringsbrev där det står hur myndigheten ska arbeta och hur mycket pengar den kan använda.

Det är alltså viktigt vilka myndigheter som finns för vilken politik som förs.

Även utan alla de missförhållanden som Uppdrag Granskning visade kan Tillväxtverket ifrågasättas. Är det överhuvudtaget rimligt att ha ett statligt verk för tillväxt i klimatkrisens tid? Borde det inte i stället finnas ett verk för utveckling och omställning?

En annan totalt onödig, nyliberal myndighet är Kon-

kurrensverket som inrättades av regeringen Bildt 1992. Konkurrensverket har bland annat förbjudit ett antal skånska kommuner att köpa avfallstjänster av sitt gemensamt ägda bolag Sysav utan upphandlingsförfarande. Högsta förvaltningsdomstolens ansåg att verket agerat utanför sitt kompetensområde, men Konkurrensverket brydde sig inte om domen utan satte i gång en ny utredning mot kommunerna och Sysav.

Konkurrens var viktigare för myndigheten än effektivt samarbete. I klimatkrisens tid borde vi ha en myndighet som främjar samarbete för att övervinna krisens verkningar i stället för skadlig konkurrens.

Ytterligare ett exempel på nyliberal politik är Trafikverket som regeringen Reinfeldt inrättade

2010 genom slå samman Vägverket, Banverket och Statens institut för kommunikationsanalys. I den nya myndigheten försvagades järnvägen helt enligt Borgs uppfattning att ”70 procent av statens trafikinvesteringar bör gå till vägar, bara 30 procent till järnvägar” (intervju i Sydsvenskan 2007-11-06). Trots att klimatomställningen kräver minskat bilåkande och satsning på kollektivtrafik fortsätter Trafikverket att prioritera nya bilvä-

gar, till exempel Tvärförbindelse Södertörn, ett stort motorvägsprojekt som Naturskyddsföreningen anser motverka klimatmålen.

Det är dags att göra upp med nyliberalismen på många sätt och områden. Ett är att fråga vilka krav klimatkrisen ställer på myndighetsstrukturen.

Vilka myndigheter bör Sverige ha?

Kerstin Eldh

”Sudans folk vill inte dela makten med sina förtryckare”

Ända sedan militärkuppen den 25 oktober har internationella diplomater och regeringar som är involverade i Sudan upprepat samma linje om behovet att ”återupprätta en civilt ledd regering”. Det sudanesiska folket förbannar nu denna linje och hånar de internationella medlarna.

Sudan är vanligtvis besatt av att uppföra sig väl mot främlingar och upprätthålla bilden av artiga sudaneser, men dränker nu dessa diplomaters twitter-meddelanden i spydigheter och tarvligheter. Det liknar reaktionen på överenskommelsen mellan den civila premiärministern Abdalla Hamdok och kuppledarna som tillkännagavs den 21 november, på samma sätt som de som hade varit ute på gatorna och protesterat mot kuppen fördömde Hamdoks beredvillighet att förhandla med kuppmaakarna.

En hel del har förändrats i Sudan under veckorna efter kuppen, men det har varit kulmen på en tre år lång resa. Det senaste försöket att hindra kampen för demokrati och rättvisa kommer att möta hårt motstånd från det sudanesiska folket, som redan har visat sin förmåga att organisera sig under svåra och farliga omständigheter.

På morgonen måndagen den 25 oktober vaknade folket i Sudan till ett totalt nedstängt internet. De internationella radiokanalerna stängdes också när rykten spreds att medlemmar i den civila regeringen hade arresterats.

Dessa händelser markerade slutet på en 2½ år gammal maktdelning mellan de högsta ledarna i den tidigare sudanesiske härskaren Omar al-Bashirs militära säkerhetsapparat och oppositionsledarna, ett arrangemang som kom till stånd sedan en folklig revolution hade störtat al-Bashirs tre decennier långa diktatur. Regionala och internationella aktörer

som USA, EU, Saudiarabien och Förenade Arabemiraten stödde och hyllade det bräckliga arrangemanget. Förespråkarna lanserade det som den bästa lösningen på den sudanesiska revolutionens krav i december 2018, nämligen frihet, fred och rättvisa.

I december 2018 hade Sudans folk börjat protestera mot de stigande brödkriserna och den svåra ekonomiska situationen under den korrumperade militär-diktaturen. Protesterna varade i mer än fyra månader, underblåsta av ekonomiskt missnöje, historiska orättvisor och nyilska mot statens våldsamma svar på de pågående protesterna. I april 2019 hade protesterna vuxit till sittdemonstrationer runt militärhögkvarteren i 14 sudanesiska städer, inklusive huvudstaden Khartoum.

Den 28 och 29 maj 2019 inledde arbetare en landsomfattande politisk strejk mot militärregimen, där de strejkande och demonstranterna taktfast ropade om ett civilt styre. Under denna period var revolutionärernas styrka och envishet klar och otvetydig. Militärens hot hade ingen effekt på dem.

Ett av de tydligaste exemplen på denna styrka var banderollerna om ”avskeda mig”, som tog över Khartoum som svar till Mohamed Hamdan Daglo (Hemeti), ledaren för milisen Snabbinsatsstyrkorna (Rapid Support Forces), som i ett tal hotade att avskeda alla som gick ut i strejk och ersätta dem med sina soldater. Den revolutionära energin ökade ännu mer när hoten blev verklighet. Efter arresteringarna av arbetare från National Electric Corporation (NEC), utfärdade

fackföreningen på NEC ett uttalande som hotade att stänga av elektriciteten till alla militära byggnader och institutioner. Deras kollegor befriades omedelbart.

Inför denna revolutionära styrka tog militären till ett extremt våld. Massakern den 3 juni 2019 ledde till att alla 14 sittdemonstrationer avslutades samtidigt. Mer än 100 personer dödades av armén, och många av offrens kroppar bands fast till tegelstenar och kastades i Nilen. Dussintals våldtogs. Hundratals saknas än idag.

Men mindre än en månad efter massakern, och med internet fullständigt nedstängt, hölls det en demonstration med en miljon deltagare mot militären, vilket visar att folket i Sudan fortfarande var fast beslutet att få slut på militärens styre.

Men inom två månader efter massakern i juni 2019 skrev oppositionens ledare under ett avtal om delad makt med militären. Denna händelseutveckling hade iscensatts av regionala och internationella stater, som belönade mördarna med en del i regeringen. Avtalet utarbetades också av en oppositionsledning organiserad i en koalition som kallades Krafter för frihet och förändring (FFC), och huvudsakligen bestod av politiska partier.

FFC talade för den ”realistiska” tanken, att det enda sättet att stoppa blodsutgjutelserna var genom att samverka med mördarna. En sådan samverkan kunde inte uppnå revolutionens krav på frihet, fred och rättvisa: det skulle nämligen kräva att militärens makt minimerades, att dess ledare hölls ansvariga för sina brott, och att man satte stopp för militä-

rens kontroll över Sudans nationella tillgångar och ett stort industrikomplex som inte kontrollerades av finansministeriet.

De civila i regeringen kunde inte uppfylla sina löften till demonstranterna, och var beroende av det självutnämnda internationella samfundet för stöd och legitimitet. Internationella valutafonden och Parisklubben av rika långivarländer erbjöd skuldlättnader och blygsamma summor i hjälp, men krävde också att det genomförde en politik av ekonomisk liberalisering, inklusive devalvering av valutan, att subventionerna av basvaror avskaffades och att det genomfördes privatiseringsprojekt.

Den nya regeringens ekonomiska politik gick alltså inte att skilja från sin föregångares politik. Men regeringens anhängare fördömde nu protesterna mot denna politik som handlingar som försvagade ”övergången till demokrati”. Regeringarna i väst var nöjda med den nya premiärministern, Abdalla Hamdoks, teknokratiska framtoning. Han hade tidigare arbetat för FN och genomförde nu den politik som de föredrog och rörde vägen för investeringar.

Politiken ledde till en fruktansvärt hög inflation, och ökade levnadsomkostnader på mer än 300 procent bara det senaste året. Ledarna för den senaste kuppen använde denna ekonomiska situation och de ”civila” ledarnas misslyckande för att rättfärdiga sina manövrar. Militären och dess allierade milis kanske såg allmänhetens stora frustration över läget som ett tecken på att deras kupp hade chans att lyckas.

Men de hade fel. Redan klockan 6 på morgonen samma dag som kuppen demonstrerade Sudans folk på gatorna, och skanderade att revolutionen skulle återvända, eller att ”den fördröjda kampen”, som många i Sudan kallar den, skulle börja igen. Massorna byggde barrikader under ledning av motståndskommittéerna. Flera fackföreningar var beredda att strejka när kuppen skedde, med bankanställda i ledningen.

Det sudanesiska folket var beredda på att kuppen skulle komma. I motsats till detta hävdade USA:s regering att den inte hade fått ”någon som helst förvarning av militären”, trots att USA:s speciella sändebud Jeffrey Feltman lämnade Sudan bara timmar innan kuppen.

Under ledning av motståndskommittéer i bostadsområdena, och trots att internet sedan flera veckor har varit nedstängt i hela landet, protesterar Sudan fortfarande. I början av 2018 lanserade Sudans yrkesutbildades förbund (Sudanese Professionals Association – SPA) tanken på att dessa motståndskommittéer kunde vara ett verktyg för att lamslå statens våld med hjälp av decentraliserade protester. Sedan dess har kommittéerna blivit gatans röst och har konfronterat övergångsregeringens ovilja att skapa verktyg för ett demokratiskt deltagande i det politiska beslutsfattandet.

Kommittéerna leder för närvarande protesterörelsen i landet och intar den ställning som SPA hade för 2 år sedan. Kommittéerna har fler band till sin folkliga bas i bostadsområdena än SPA. De är därför mer angelägna att förbättra sin bas’ materiella förhållanden än bry sig om politiska allianser eller internationella donatorer. Deras val av taktik återspeglar detta, liksom deras fullständiga avvisande av kompromisser med militären och förhandlingar med Sudans politiska klubb i slutna rum.

Kommittéernas geografiska karaktär kommer att bli en svaghet under de kommande striderna, som kräver tydligare ideologiska ramar. Dessa strider kan bara vinnas av ett revolutionärt politiskt parti, och det är inte kommittéerna. Men dessa gräsrotsorganisationer har återfört poli-

tiken till folkets verklighet och bort från möten som allmänheten inte har tillgång till. Det har gjort att svaret på kuppen har grundat sig på hur det ska befrämja rättvisa åt folket, både vad gäller brottslighet och ekonomi, och lämnat frågan om hur det internationella samfundet reagerar.

Motståndskommittéerna har fortsatt att använda barrikader, strejker och civil olydnad mot militärens våld, som enligt bekräftade siffror har dödat 42 civila under de senaste fyra veckorna och skadat mer än 500. Hundratals aktivister har arresterats godtyckligt och militären har gjort slumpmässiga angrepp mot unga på gatorna, och har stoppat dem, misshandlat dem och rakat deras huvuden som en sorts förödmjukelse.

Väldet gick till och med så långt att sjukhus invaderades och belägrades av säkerhetsstyrkorna, vilket gjorde att sjukhusen inte kunde ge brådskande vård till skadade, och ledde till dödsfall som kunde ha undvikits.

De internationella och regionala aktörer som försöker få landet att återvända till den misslyckade samverkan från 2019 har ignorerat dessa brott. Amerikanska diplomater har framställt kraven på fullständigt civilt styre som orealistiska. Den brittiske ambassadören stödde åter ett krav på dialog med mördarna. Diplomater har upprepat frasen ”civilt ledd” i ett försök att lura demonstranterna och vattna ur deras avvisande av all militär inblandning.

De utländska medlarna återanvänder verktygen från överenskommelsen 2019, och uppmanar oppositionsledare och respekterade offentliga personer att tämja gatorna, samtidigt som de talar för förhandlingar bakom slutna dörrar och dialog med militära mördare som det enda sättet att undvika blodsutgjutelser. Men det sudanesiska folket nappar inte.

Motståndskommittéerna som leder protesterna har djupa rötter i sina samhällen. De representerar en befolkning som har egna erfarenheter av hur regeringar i väst har lovprisat ”blodig samverkan”, som demonstranterna kallar det, i utbyte mot ”stabilitet”, och att Sudan ”åter ska införlivas” i det internationella

samfundet. Och det till priset av att bortse från både rättvisa för revolutionens martyrer och ekonomisk rättvisa för de levande.

Det var därför inte överraskande att motståndskommittéerna avvisade inbiterna både från den då frihetsberövade premiärministern, Abdalla Hamdok, och från FN:s generalsekreterares speciella representant, Volker Perthes. De uttalanden som kom som svar på inbiterna förkastade tanken på samtal utanför allmänhetens kontroll och bekräftade parollen om ”tre nej”: nej till förhandlingar, nej till samverkan och nej till legitimitet åt militären. Kommittéerna lovade att organisera möten för premiärministern på gatorna om han ville tala med folket, som de bara ”är en röst för”.

Detta mod och denna ståndaktighet inför militärens mordmaskin och den internationella kontrarevolutionära fronten kommer att permanent förändra Sudans politiska historia. Genom att vägra att ta bort demonstranterna ur ekvationen, ger motståndskommittéerna i Sudan en ny definition av stabilitet som ett tillstånd där folket är nöjt och mördarna hålls kort, inte tvärtom.

När överenskommelsen mellan premiärministern och de militära kuppleddarna tillkännagavs den 21 november, befann sig hundratusentals sudaneser på gatorna för en demonstration som motståndskommittéerna hade sammankallat tidigare som en del av sina veckovisa protester. I början hade demonstranterna skanderat premiärministerns namn, men de kom snabbt på paroller som förbannade honom. Det var ett klart avvisande av den gamla logiken, som prioriterar lojalitet mot politiska etiketter och individer framför förpliktelser mot revolutionens mål.

Den nya överenskommelsen hade mycket gemensamt med kuppleddaren, general Abdel Fattah al-Burhans, planer, som han hade förkunnat vid en presskonferens dagen efter kuppen. Överenskommelsen avsatte den civila regeringen som fanns före kuppen, återinsatte Abdalla Hamdok som premiärminister och gav

honom i uppgift att utse en ny ”teknokratisk ministär”, och behöll samtidigt generalerna som medlemmar i det härskande rådet. Det är ett upplägg som legitimerar kuppen, eliminerar alla chanser att hålla de militära ledarna ansvariga för sina brott, och ökar deras makt över den politiska processen i Sudan.

Den sudanesiska revolutionen avvisade överenskommelsen och höjde sig i samma ögonblick till en ny styrkenivå. Men den internationella kontrarevolutionära fronten är en envis fiende. Bara en internationell front av folk som avvisa sina regeringars aktioner kan stoppa den. Motståndskommittéerna behöver stöd från revolutionära kamrater i hela världen. Som demonstranter ropar taktiskt i hela Sudan: ”Folket är starkare, reträtt är omöjlig”.

Muzan Alneel

Tidigare publicerad i Jacobin magazine
Översättning: Göran Källqvist

Muzan Alneel är en av grundarna av tankesmedjan Innovation, Science and Technology Think Tank for People-Centered Development (ITSinaD) i Sudan och gästforskare vid Tahir Institute for Middle East Policy, Washington, med fokus på ett folkcentrerat förhållningssätt till ekonomi, industri och miljö i Sudan.

JEANNE MENJOULET / FLICKR CC BY 2.0

Vaccinfientlig desinformation från "vänster":

Alla sorters anti-vaxxare utgör ett allvarligt hot mot folkhälsan

I USA kommer det mesta av agitationen mot Covid-19-vaccinering från högerhåll. Denna agitation är farlig och förkastlig eftersom det hotar legitima folkhälsoinsatser för att få kontroll över en pandemi som redan har dödat 750 000 människor i USA och fem miljoner i världen. Högerideologerna som genomför denna desinformationskampanj är helt enkelt samuetslösa skurkar.

Tyvärr har desinformatörerna ideologiska allierade till "vänster", som tänker ut motiv som är utformade att locka progressivt sinnade personer. Bloggen juliusruechel.com hade en bloggpost med rubriken "Knipsluga försäljare och bluffen om noll Covid: ett klassiskt bondfångeri för ett liv av booster-doser (immunitet som en tjänst)" utgör ett utmärkt exempel.

Det är ett relativt smart stycke våldsam anti-vaxxpropaganda. Huvuddelen består av överlägset förklarande ("mansplain-ing") av immunologins ABC, till stor del inte särskilt kontroversiellt. Som Julius Ruechel, säger i bloggen: "Det jag har lagt fram i denna essä är ganska grundläggande kunskaper om virologi och immunologi."

Men varenda punkt pryds av en ideologisk vaccinfientlig knorr. Det vore alltför jobbigt att plocka isär det i sin helhet, men jag ska kort försöka blottlägga grunddragen.

Kontentan av de "vänsterinriktade" vaccinfientliga argumenten är denna slutledning:

De stora läkemedelsföretagen (Big Pharma) tillverkar Covid-19-vaccin.

Big Pharma är helt fördärvat av sina profitmotiv.

Därmed är vaccinerna en bluff och värdelösa.

Här är ett litet exempel på hur bloggläggningen i fråga uttrycker denna ståndpunkt:

"I de profithungriga läkemedelsföretagens och de finansieringshungriga nationella och internationella folkhälsoinstitutionernas ögon är detta virus som manna från himlen.

Så, tänk om noll Covid och vaccin-strategin bara är en global statligt sanktionerad motsvarighet till en drogförsäljare som skapar ett beroende bland sina kunder för att kunna fortsätta att sälja mer droger?

Den heliga treenigheten mellan läkemedelsföretagen, sjukvården och internationella sjukvårdsorganisationer, hetsar varandra i sin längtan efter ett säkert penningflöde: aktievinster, större budget och regeringsgåvor."

Det fientliga budskap mot sjukvården som den försöker sprida sammanfattas så här:

"Bedrägeriet är uppenbart. Det är dags att koncentrera alla våra krafter på att sätta stopp för detta skenande tåg innan det tar oss över kanten till en polisstat utan återvändo. Stå upp. Tala ut. Vägra spela med. För att få stopp på detta krävs miljontals röster som har modet att säga NEJ – på jobbet, hemma, i skolan, i kyrkan, och ute på gatorna."

Och det stöder sitt stridsrop genom att cyniskt citera Martin Luther King om behovet att konfrontera myndigheterna med civil olydnad.

Nå, vad är det för fel med det här resonemanget? Jag har själv orubbligt fördömt Big Pharma och den djupgående korruptionen i dess profitstyrda vetenskapliga praktik. Jag har i min senaste bok, *Den amerikanska vetenskapens tragedi*, dömt ut den som "vetenskap i de privata företagens intresse" i motsats till idealet "vetenskap i allmänhetens intresse". Så hur kan det komma sig att privata företags laboratorier har skapat inte ett, inte två utan ett flertal säkra och effektiva vaccin som kan tygla denna mardrömssmitta?

Slutledningens förutsättning att Big Pharma fördärvas av profitmotiv rättfärdigar inte slutsatsen att dess produkter måste vara en bluff. Den multinationella industrin har visat sin förmåga att åstadkomma anmärkningsvärda vetenskapliga bedrifter när den vill det. Men det är haken: den måste vilja det. Och det enda som kan få den att vilja det är framtidsutsikten av materiell belöning i form av jättelika profiler.

Det var poängen i Trump-administrationens Operation Warp Speed. Många miljarder dollar betalades ut till stora läkemedelsföretag som Pfizer och Johnson & Johnson, liksom riskkapitalföretag som Moderna, Vaxart och Novavax som aldrig tidigare hade fått ut något vaccin på marknaden. Programmet hajpades som en vetenskaplig "tävling om ett vaccin" bland konkurrerande forsknings-

laboratorier, men var i själva verket en spekulationsyra bland konkurrerande hedgefonder.

Det krävdes ett massivt tillskott av skattepengar – offentlig finansiering, inte privat kapital – för att motivera forskning och utveckling av flera fungerande vacciner. Men privata investerare som inte tog några ekonomiska risker tilläts skörda de ekonomiska belöningarna, vars omfattning medvetet har dolts från allmänheten genom att de som profiterat på Warp Speed har tillåtit att förbigå de vanliga federala kontraktsreglerna och lagstiftningen. Men även en delvis redovisning visar att Moderna och Pfizer låste garanterad försäljning av Covid-19-vaccin för mer än 60 miljarder dollar för 2021 och 2022. Dessutom förutspår analytiker en framtida årlig marknad på 5 miljarder dollar eller mer.

Poängen är att trots allt detta så ogiltigförklarar inte läkemedelsföretagens profitsnyltande de resultat som deras vetenskap leder till.

Den grundläggande lärdomen av Operation Warp Speed var inte att vaccinerna och de därmed förenade sjukvårdsprogrammen var en bluff, utan att det inte fanns några materiella skäl att kanalisera alla dessa pengar genom privata företag. Trumps och Bidens regeringar har låtit privata investerare organisera och kon-

FOTO: IVAN RADIC

trollera vaccinforskning och -produktion och bli sagolikt rika genom att själva lägga beslag på profiterna. Ett förnuftigt och rimligt förhållningssätt vore att helt ta bort privata investeringar ur bilden genom att nationalisera Big Pharma och ta fram vacciner i offentligt finansierade laboratorier.

Den kubanska biomedicinvetenskapens anmärkningsvärda bedrifter visar att även ett relativt fattigt land – utan profitmotiv – kan mobilisera sina vetenskapliga och ekonomiska resurser för att ta fram och producera en rad säkra, effektiva vacciner mot Covid-19. Kuba var det första landet att vaccinera sin befolkning mot Covid-19 med egna vacciner. Och i skarp motsättning till Big Pharmas relativa försummelse av fattigare länder planerar Kuba att dela med sig av sina vacciner till Argentina, Venezuela, Mexiko, Jamaica, Vietnam, Iran och andra.

Det blogginnlägg som vi beaktar här försöker skrämja sina läsare genom att måla upp en stor konspiration mellan "samtliga vaccinproducenter och de offentliga sjukvårdsmyndigheterna", och påstår att "media" också är med i konspirationen, på grund av de "många miljarder dollar för vaccinreklam som flyter runt". Och inlägget glömmer inte heller den ständigt populära "Bill Gates, hans fjäskande stövelslickare av den

allmänna sjukvården, och läkemedelsföretagen som viskar vackra ord i hans öron".

Författaren Ruechel skäller ut "våra sjukvårdsmyndigheter" så här: "En måste vara en fullständigt hänsynslös och totalt inkompetent idiot, eller en cynisk skitstövel med en plan" för att "tvinga oss att underkasta oss ett medicinskt tyranni baserat på obligatoriskt vaccin, oändliga boosterdosor och vaccinpass". Och efter allt detta har han mage att anklaga "våra sjukvårdsmyndigheter" för "skamlöst hyperventilerande"!

Som jag har visat, finns det en giltig, seriös kritik av Big Pharma och USA:s sjukvårdsmyndigheter, men det outhärliga värdet av ett världsomfattande vaccinprogram mot Covid ifrågasätts bara av skurkar och demagoger. Vad gäller hans kritik av "media", så bortser vår surrogatdebattör i sin redogörelse fullständigt från de många legitima undersökande journalister som dagligen skoningslöst nagelfar Big Pharmas och de officiella tjänstemännens verksamhet.

Trots att jag har betecknat blogginnlägget som ett exempel på vänsterinriktad antivaxxpropaganda, är det nödvändigt med ett förbehåll. Den felaktiga kritiken av Big Pharma är falska vänsteråsikter. Den bakomliggande ideologiska inspirationen är av rejält högerursprung. Så här

”
Den felaktiga
kritiken av
Big Pharma
är falska
vänsteråsikter. Den
bakomliggande
ideologiska
inspirationen
är av rejält
högerursprung”

förklarar Ruechel sina grundläggande principer:

”Yttrandefrihet, mänskliga rättigheter, privategendom, privat ägande, konkurrens, uppriktig debatt, liten regering, minimala skatter, begränsade regleringar och fria marknader (motsatsen till den kompiskapitalism vi nu lider under), det är de kontroller och avvägningar som säkrar ett samhälle mot de samvetlösa bedragare som sparkas snett uppåt till maktpositioner i överfulla regeringsinstitutioner och mot de parasiterande skattebedragare som hänger sig fast vid regeringens spenar.”

Som en av mina kollegor, Bob Schwarz, skarpsinnigt observerade: "Oavsett förtjänsten hos det ena eller andra pseudo-vetenskapliga argumentet i inlägget, är det när det kommer till kritan bara Ayn Rand* klädd i en laboratorierock."

Clifford D Conner

Tidigare publicerad i *Against the Current*
Översättning: Göran Källqvist

* Ayn Rand var en filosof vars filosofiska skola *objektivism* förespråkar rationell egoism, individualism, kapitalism (laissez faire) och en objektiv moral.

På Evolutionsmuseet i Uppsala finns Nordens största samling dinosaurieskelett, men nu varnar museichefen Mats Eriksson för att fossilerna håller på att förstöras, enligt Sveriges Radio. Orsaken är att museets gamla lokaler inte håller måttet för att kunna förvara och vårda så känsligt material. Temperaturskillnaden är för stora mellan de olika årstiderna och dåliga rör springer allt för ofta läck och orsaker vattenskador. "Det lappas och lagas vartefter det uppstår problem lite varstans i det här huset", säger Mats Eriksson och efterlyser större resurser till museet för att rädda de unika samlingarna innan det är för sent.

Upprop till försvar av demokratin i Chile

José Antonio Kast.

Det är enormt mycket som står på spel nu på söndag i Chile. Ett uttalande "till försvar av den chilenska demokratin" har undertecknats den legendariska Svarta Panter-aktivisten Angela Davis, professorn i lingvistik Noam Chomsky, tidigare Labourpartiledaren Jeremy Corbyn, författaren Naomi Klein och filosofen Slavoj

Zizek, bland andra internationella personligheter från 15 länder. Undertecknarna varnar för vad som kan hända om nynazisten José Antonio Kast blir Chiles president i valet den 19 december. I uttalandet sägs bland annat: "För första gången sedan Chiles övergång till demokrati 1990 har en

tung presidentkandidat, José Antonio Kast, inte bara ställt sig bakom arvet efter den chilenske diktatorn Augusto Pinochet utan också lagt fram ett politiskt program för att återuppliva diktaturen (...). Den internationella solidariteten svek folket i Pinochets Chile. Den får inte svika chilensarna i dag. Vi skriver nu till försvar av den

Med skammen som affärsidé för "obemärkta kvinnor"

Det tycks ibland som om vårt språk kan utgöra ett kodlås mot det förflutna. Jag menar, vem kan dechifrera "obemärkt dam" i tidningarnas radannonser under 1900-talets första hälft? Jo, det kan barndomshistorikerna Johanna Sköld och Johanna Sjöberg vid Linköpings universitet.

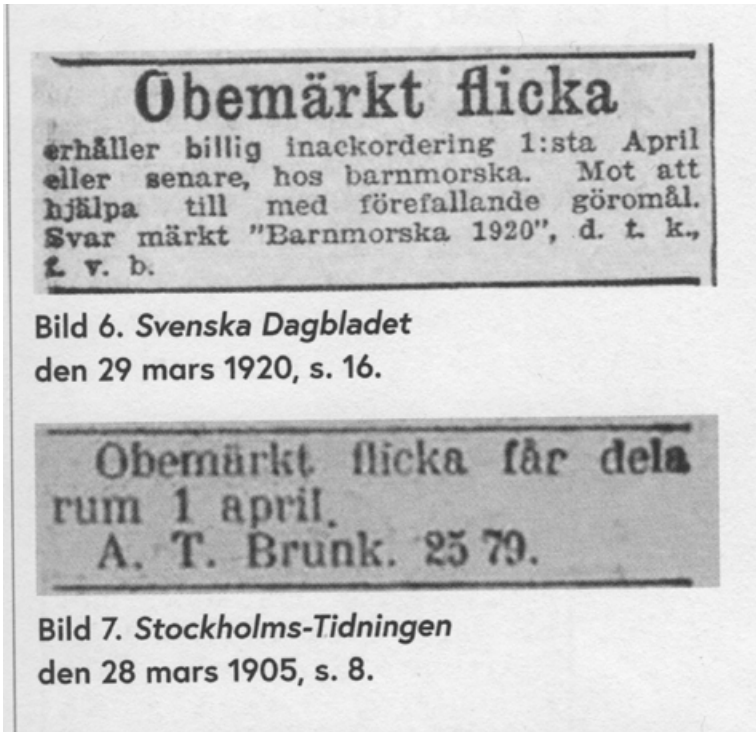

Bild 6. Svenska Dagbladet den 29 mars 1920, s. 16.

Bild 7. Stockholms-Tidningen den 28 mars 1905, s. 8.

I senaste numret av tidskriften Arbetarhistoria regler Johanna Sköld och Johanna Sjöberg upp en dörr till en bortglömd, eller kanske aldrig riktigt studerad, historia om ogifta mödrar och privat marknad för förlossning och barnavård. Att "obemärkta" flickor erbjöds inackordering under diskreta förhållanden handlade om utom-äktenskaplig barnsörd. Genom studier av hundratals annonser från enskilda barnmorskor eller privata förlossningshem riktade till "obemärkta" – alltså ogifta gravida – kvinnor framträder en hantering av utomäktenskapligt barnafödande som både kunde handla om skam och ekonomi. Under industrialismens 1800-tal ökade antalet barn födda utom äktenskapet kraftigt för att

kulminera i början av 1930-talet, i synnerhet i de större städerna. Bland självägande bönder och i städernas borgerlighet var antalet utomäktenskapliga födlsar lägre än i arbetarbefolkningen. Författarna tolkar det som att stigmatiseringen var skarpare i högre samhällsskikt och behovet av "diskretion" större. På en "livlig annonsmarknad" salufördes därför trygga diskreta inackorderingar med åtföljande förlossning men också fosterhem eller adoptioner av de nyfödda. Som i en annons från Malmö 1910: "Obemärkt dam erbjödes god inackordering i stilla trefligt hem. Bästa vård och skötsel. Barnets utackordering ombesörjes." De båda historikerna kallar det "skammen som affärsidé" med ibland stora inkomster för privatpraktiserande barnmorskor och

chilenska demokratin, till försvar av den överväldigande röst yo apruebo (jag godkänner) för att författa en ny konstitution, till försvar av kvinnor, ursprungsbefolkningar, migranter och demokratiska principer som Kasts seger återigen skulle kunna förråda".

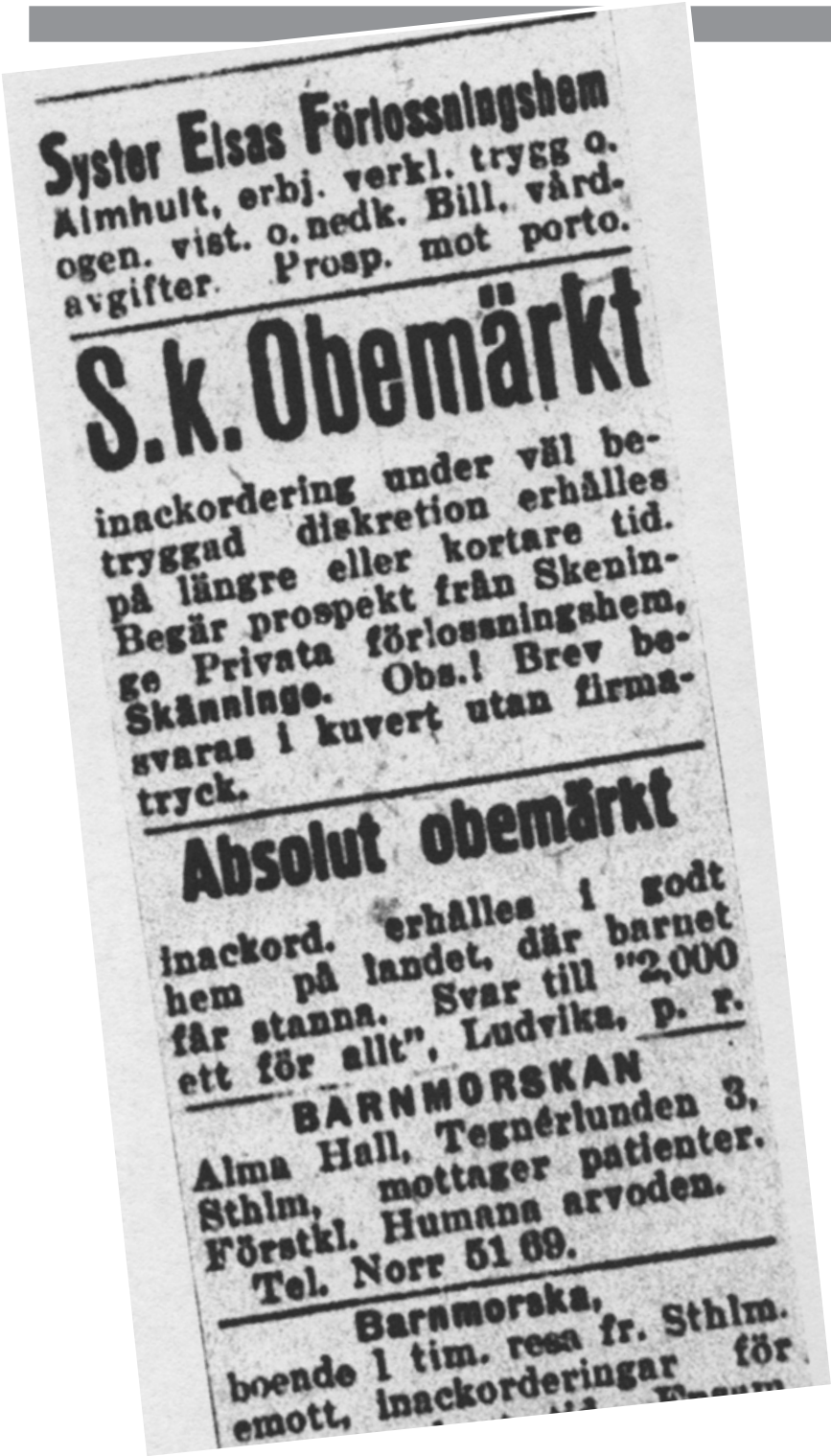
Alex Fuentes

PRESSGRANNAR

FÖRSTASIDAN på tisdagens Svenska Dagbladet. Läs: Vi behöver fler som torkar sig på DN-fotografer...

JoJo

privata förlossningshem, som ett i Skänninge. En inspektion 1930 visade att av 28 förlösta mödrar hade endast tre behållit barnet. Priserna för inackordering, förlossning och illegalt anordnade adoptioner var skyhöga och kunde motsvara två årslöner för en piga. Så för just en piga var denna typ av inackordering omöjlig. Bland ogifta barnaföder-skor 1908–11, anger författarna, var emellertid det vanligaste yrket piga, men kanske inte med samma skamstämpel som inom borgerskapet. Däremot med garantin att förlora jobbet. För den som inte hade råd med privatkliniker kunde dock möjligheten finnas att göra hushålls-göromål eller annat arbete under den kortvariga inackordering hos en barnmorska eller i hem "där barnet sedan kan få stanna." Av annonser om boende i "barn-

Priserna för inackordering, förlossning och illegalt anordnade adoptioner var skyhöga"

lös familj" tycks framgå att det ibland kunde handla om direkt adoption.

Trots att barn under mellan-krigstiden inte längre fick födas och lämnas bort anonymt fortsatte annonseringen om diskret inackordering av "obemärkta" kvinnor in i 1930-talet. "Ogifta mödrar fann det fortfarande nödvändigt att fly skammen", skriver författarna. "Resultatet blev en skuggekonomi där tjänster som inackordering och vård inte alltid såldes för pengar utan byttes mot diskretion och den ogifta moderns arbetskraft."

Arbetshistoria nr 179-180 har samlingsrubriken "Barn i välfärdslandet – politiska visioner och gränser mellan familj och samhälle".

Håkan Blomqvist

Kerstin Stjärne: Före sin tid – men nu har hon gått ut tiden

Den stridbara författaren, läraren och journalisten Kerstin Stjärne har avlidit vid 86 års ålder. Hon var den som var först med att kritisera förekomsten av rasstereotyper i den svenska barn- och ungdomslitteraturen och barn- och ungdomskulturen genom att i flera artiklar som publicerades under loppet av det mytomspunna året 1968 gå till generalangrepp mot ett flertal kanoniserade svenska författare och illustratörer och anklaga dem för att kolportera rasfördomar, som det hette på den tiden. Stjärne framstod på sin tid som landets mest högljudda kritiker av svenska rasstereotyper i både ord och i bild och på Biblioteks-föreningens nationella kongress i Göteborg i augusti 1968 levererade hon en bredsida mot den svenska barn- och ungdomslitteraturvärlden med alla dess författare, tecknare, illustratörer och förlag och talade om en "indoktrinering" i rasstereotyper av kolonialt snitt och en "ansvarslöshet och tanklöshet som måste bekämpas".

Stjärne pekade bland annat ut "eskimå-trollet" Figges skapare Bo Beskow som upplevde sig anklagad för "rashets" och flera av dåtidens kulturkritiker valde därför att gå till försvar för Beskow. Stjärne sades bland annat anlägga amerikanska perspektiv på det svenska sammanhanget vad gällde rasfrågorna. En av Beskows försvarare frågade sig "var blir humorn av?" om böckerna ska "censureras av gravallvarliga vuxna". Andra menade att Astrid Lindgrens Pippi Långstrump och hennes pappa "n-g-rkungen" snarare borde ses som ett positivt exempel då Pippi "tar ur n-g-rbarnen deras fåniga vördnad för vitt skinn" samt att även vita karaktärer framställdes på ett stereotyp sätt såsom Ulf Löfgrens "grisskåra vita män". Det Stjärne gjorde 1968 var helt enkelt att initiera Sveriges första debatt om rasstereotyper i den svenska barn- och ungdomslitteraturen och barn- och ungdomskulturen

Tobias Hübinette

Barbados tillförordnade president Sandra Mason (i mitten) och Prins Charles (längst till höger) när Barbados skrotade monarkin.

Sverige bör följa Barbados exempel – inför republik!

Det är dags att avskaffa monarkin och göra riksdagens talman till president. Det anser Anders Karlsson.

Barbados – en nation i Västindiens övärld med knappt 300 000 invånare – utropade sin självständighet 1966. Vid en högtidlig ceremoni i huvudstaden Bridgetown 30 november i år kapades slutligen också banden till den brittiska monarkin, då den tidigare generalguvernören Sandra Mason utnämndes till president. Barbados är därmed världens färskaste republik. Globalt sett är nu endast 29 av 195 stater monarkier. Det är hög tid att även Sverige följer Barbados exempel, avskaffar kungahuset och inför republik.

Men varför uppröras över monarkin när kungen inte längre – efter Torekovskompromissen 1971 – har någon formell makt? Det är en vanligt förekommande

invändning när kravet om republik aktualiseras. Då bortser man dock från vilken reell roll denna institution spelar i vårt samhälle, som en genom århundraden ljudande signal till oss medborgare om att vi ska underordna oss en för alla tider given överhet – en anda av servilitet, kryperi och fjäsk som inte är fria medborgare värdigt.

Ett exempel på monarkins roll som tjänare av överheten och dess intressen var när Victoria och hennes make Daniel Westling häromåret reste till Afghanistan, drack kaffe med de svenska trupperna, provkörde stridsvagn och betonade vilken viktig insats de svenska soldaterna gjorde för "freden". Med

hjälp av kungahuset försökte maktens representanter pranta in i oss att vi alla sitter i samma båt, och som då i fallet Afghanistan att det svenska krigsdeltagandet stod över alla sociala och politiska motsättningar.

Monarkin bär dessutom som institution med sig ett antal åderförkalkade traditioner, förutom den befängda idén att kunna ärva ett ämbete, som är främmande för ett modernt demokratiskt samhälle:

- Såsom kutymen bjuder rösttar aldrig regenten i allmänna val.
- Grundlagen stadgar att "konungens gärningar skall vara för allt åtal fredade".
- Monarkin omfattas inte av någon religionsfrihet, utan regenten måste bekänna sig till den evangeliska-lutherska tron.

Kravet på republik har faktiskt också en inneboende sprängkraft som ofta går oss förbi, eller som den franska 1800-tals filosofen

Alexis de Tocqueville räddhåget uttryckte det: "Kan någon tro att demokratin efter att ha störtat aristokratin och kungen kommer att göra halt vid bourgeoisien och de rika?" Ja, även om vi inte längre har mycket av aristokrati att dras med, skulle avskaffandet av monarkin kunna leda vidare till att väcka frågeställningar som för den härskande borgarklassen är besvärande: Men varför ska makt och pengar överhuvudtaget kunna ärvas? Vad är det för rättvisa i att exempelvis Marcus Wallenberg Jr föddes med en guldsked i munnen medan vissa andra barn knappt tilldelas tak över huvudet? Vad är det egentligen för grundläggande kriterier som det kapitalistiska samhället vilar på?

Sedan 1544 har Sverige varit ett ärftligt kungadöme. Det är hög tid att förvisa denna anakronistiska institution till museum. Vi som strävar efter en fördjupning av demokratin bör med kraft resa kravet på republik,

Brev

och inte se det som en detalj ute i marginalen.

Det sägs att vår nuvarande kung redan som liten grabb med emfas skrek "jag vill inte bli kung". Vi bör gå denne stackars representationsuttröttade Bernadotte till mötes. Åtminstone på sin ålders höst bör han själv få rätt att välja sin livsväg.

Vad bör då komma i monarkins ställe? Ja, det enklaste – och nog mest naturliga – skulle vara att vi utser riksdagens talman också till president, och att hen övertar de eventuellt nödvändiga ceremoniella uppgifterna som tidigare låg på kungens bord.

Anders Karlsson

P.S: Ett naturligt sätt att manifestera sin övertygelse är att bli medlem i Republikanska föreningen. Årsavgiften är 250 kronor, vilken sätts in på plusgiro 1149611-6

Studiecirkel:

Blåbrunt Sverige – Så påverkas du om högern vinner valet

START: ONSDAG 19 JANUARI 2022 KL. 18:30

Socialistisk Politik i Göteborg anordnar en digital studiecirkel utifrån **Mats Wingborgs** bok *Blåbrunt Sverige – Så påverkas du om högern vinner valet*.

Studiecirkeln genomförs varannan vecka vid nio tillfällen, via mötesverktyget Zoom och använder sig av studiehandledning framtagen av tankesmedjan Katalys i samarbete med ABF. Alla deltagare kommer få boken betald under eller efter studiecirkeln.

Alla är välkomna att delta! Oavsett om du är medlem i SP eller ej och oavsett var du bor i landet. Begränsat antal deltagare.

Anmälan med personuppgifter (personnummer, namn, fullständig adress, mailadress och mobilnummer) skickas till: roger_hultgren@hotmail.com.

socialistisk
politik

Arr. Socialistisk Politik Göteborg i samarbete med ABF

Socialism, feminism och ekosocialism!

Köp Socialistisk Politik's nya stilrena pins. 25 mm i rött, lila och grönt.
10 kr./styck + porto.

Vi bjuder på frakten vid
beställning på minst 5 pins.

E-posta gbg@socialistiskpolitik.se
för beställning.

Nästa vecka får du en extratjock Internationalen
och Röda rummet som bilaga!

Ur innehållet i Röda Rummet

- Begreppet "Ojämn och kombinerad utveckling"
- Londons radikala jazzscen
- Ett rop på (ömsesidig) hjälp:
klimatrörelsen och tron på kollektiv handling
- Hur nyliberalismen omformade mänskliga rättigheter
- AI, välgörare eller förgörare?

**EXTRA JUL-
LÄSNING!**

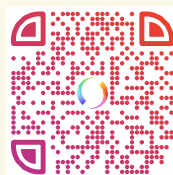
Axel Oxenstierna drev igenom
den nya regeringsformen.

Klasskamp från 1600-talet till idag

1634 års regeringsform antogs två år efter Gustav II Adolfs död och sågs som en triumf för adeln som lyckades skjuta fram sina positioner på bekostnad av den försvagade kungamakten, som vid denna tid representerades av den ännu omyndiga drottning Kristina. Även de övriga ständerna (präster, borgare och bönder) försvagades av adelns växande makt, men det var bara tillfälligt på så sätt att ett par hundra år, tills den framväxande borgarklassen hade blivit så stark efter industrialiseringens genombrott, att den kunde göra såväl adeln som monarkin obsolet och tog över som den nya härskarklassen. Nu förbereder vi oss för den dag då arbetarklassen en gång för alla ska ta makten från borgarna och göra kapitalismen obsolet. Vår tidning Internationalen är ett litet men viktigt redskap i denna kamp och vi tackar er kära läsare som bidrar till vår kampfond när vi nu går in för årets slutspurt. 1634 var alltså siffran för veckans insamling.

Supporta Intis!
PG 67 82 72 – 6
SWISH: 123 539 30 53
Årets resultat hittills är

149 615:-

Socialistisk Politik vill avskaffa kapitalismens fåtalsmakt, där kortsiktig vinst för några få går före allt annat. Vi verkar för ett socialistiskt samhälle där storföretag, banker och naturresurser ska ägas gemensamt och skötas demokratiskt med hänsyn till de ekologiska ramar naturen ger.

För att genomföra denna ekosocialistiska inriktning måste vi bygga ett samhälle med demokratisk och jämlik självförvaltning utan privilegier eller fallskärmsavtal. Bara en grundlig samhällsomvandling kan lösa planetens ödesfrågor: den globala uppvärmningen, miljöförstöringen, kriget och den extremt ojämna fördelningen av resurser mellan människor i världen. Vi har bara en planet – det kräver internationell solidaritet.

För att ta några steg mot detta idag krävs det enhet, sammanhållning och kamp för gemensamma intressen mellan alla delar av den breda arbetarklassen. Fackföreningarna måste vara demokratiska och slåss både för sina medlemmar och för dem som står utan jobb. Vi är feminister; sexism och förtryck av HBTQI-personer måste bekämpas. Vi är anti-rasister, bekämpar nationalism och högerextremism samt de imperialistiska kriget för olja och herravälde.

Socialistisk Politik är en socialistisk inspirationskälla, öppen för medlemmar i övriga vänstern. Socialistisk Politik är ansluten till Fjärde Internationalen som samlar socialister och revolutionärer på alla kontinenter.

Socialistisk Politik
Box 7043, 402 31 Göteborg
PlusGiro: 678168 – 6

www.socialistiskpolitik.se

E-post:
socialistiskpolitik@gmail.com

Skype:
sp_sverige

**Socialistisk Politik's
kampfond** Pg. 39 69 1-1

GE BORT INTERNATIONALEN I JULKLAPP

☐ Digital 3 mån. 99 kr ☐ Papperstidning 3 mån. 99 kr

Min adress är:

Namn:

Adress:

Postadress

Telefon:

E-post:

Jag vill ge bort Internationalen till

Namn:

Adress:

Postadress

Telefon:

E-post:

Veckotidningen
Internationalen

Svarspost

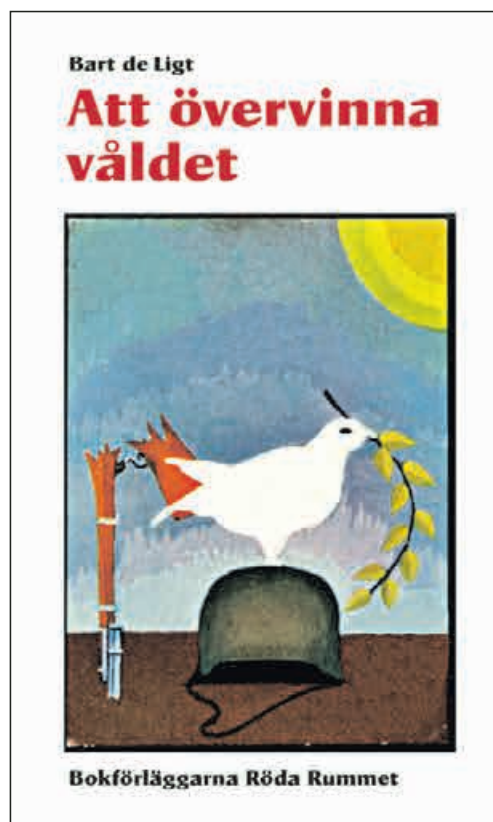
Kundnummer:

20286936

402 31 Göteborg

Vill du inte klippa i tidningen? Ring 0722 48 87 46 eller eposta pren@Internationalen.se

FRED PÅ JORDEN

Bart deLigt skrev boken *Att övervinna våldet* när kriget i Spanien pågick för fullt och när Japan hade angripit Kina. Han behandlar de då aktuella frågorna, som debatten om sanktioner mot Italien efter anfallet på Etiopien. I första hand argumenterar han för hur olika former av icke-våldskamp hade kunnat föras. Han diskuterar hur man skulle kunna möta hoten från Tyskland och Japan.

Han dömer efter en ordentlig genomgång ut Nationernas Förbund som verktyg för att nå fred. Hans ständiga uppmaning kan sammanfattas så här: *Lita inte på någon regering – bara på vår egen organisering!*

Vi får en historiektion som börjar i stenåldern och går fram till modern tid. de Ligt hade troligen läst det mesta av vad historiker, sociologer, psykologer, religiösa och politiska tänkare skrivit om kriget. Han resonerar kring vilka negativa

men också positiva effekter kriget kan ha haft genom historien och varför det har kommit att bli enbart skadligt.

Vi får en entusiastisk men inte okritisk framställning av Gandhi och den indiska befrielsekampen mot engelsmännen. Han skildrar kolonialismen med exempel från flera världsdelar och han beskriver hur militarism och imperialism är oskiljaktiga delar av kapitalismen. För de Ligt måste kampen för fred – om den ska lyckas – vara en del av kampen för omvandling av samhället. Att övervinna våldet är att övervinna kapitalismen.

Det sista kapitlet i boken heter *Vänta inte till elfte timmen!* Så kunde man säga på den tiden då länder förklarade krig. Nu är det annorlunda. Det Sverige som förklarade sig neutralt och höll sig utanför både första och andra världskriget blev nu, i vår tid, krigförande part i Afghanistan och Irak.

Åke Eriksson, förlagsredaktör

FRED MED JORDEN

I boken *Ställ om! För en ekologisk socialism* medverkar Richard Smith – ekonomhistoriker från USA, den belgiske agronomen och debattören Daniel Tanuro, den brasilianske sociologen och filosofen Michael Löwy, Pat Devine – politisk ekonom från Storbritannien, norrmannen Asbjörn Wahl – ledare för alliansen ”For velferdsstaten” och rådgivare i Norges största fackförening Fagförbundet, Nathalie Guay från Québec och internationellt ansvarig i fackföreningen CSN, den svenske bilarbetaren Lars Henriksson som bland annat skrivit boken ”Slutkört” samt det före detta språkröret för Miljöpartiet Birger Schlaug.

Det är en spännande blandning av författare och vinklar på ämnet. Några

kanske kan upplevas som lite mer svårtillgängliga, men jag tror att det är värt mödan att läsa dem. En av bokens styrkor är just dess bredd. Det finns skillnader. Men även den gamle miljöpartisten Birger Schlaug – vars blogg jag för övrigt ofta uppskattar – menar att ”problemet heter kapitalism” eftersom ”en kapitalism utan tillväxt är en kapitalism i kris, Så är det”. Samtidigt sätter Schlaug – till skillnad från Asbjörn Wahl – inte något hopp till fackföreningsrörelsen när det gäller den nödvändiga omställningen. I boken beskrivs och kritiserar olika uttryck för det kapitalistiska systemets oförmåga på ett mycket konkret sätt och några av författarna skissar på hur ett alternativt ekosocialistiskt samhälle skulle kunna se ut. Det handlar inte om

beskrivningar av något idealt lyckorike, och de hittillsvarande erfarenheterna av ”socialism” i öststaterna får en mycket hård kritik. Begrepp inom marxismen diskuteras och ifrågasätts också, som när Löwy kritiserar den tidigare ”tesen om produktivkrafternas neutralitet”.

Anders Fraurud,
Bloggen Pepprat Rödgrönt

BOKFÖRLÄGGARNA RÖDA RUMMET ERBJUDER BÅDA DESSA BÖCKER
+ TIDSSIGNAL NR 12 (TEMA KRIG OCH FRED)
TILL PAKETPRISET:

240 KRONOR,
INKLUSIVE PORTO

SÄTT IN PENGARNA PÅ PG 78 19 17-0
ELLER SWISHA 123 478 34 03

SKRIV 2+ I MEDDELANDET OCH
GLÖM INTE SKRIVA NAMN OCH ADRESS!

